

Tas Latweeschu draugs.

1843. 25. Februär.

8ta lappa.

Jaunass finnas.

Is Pruhfchu semmes. Gehdeja 23schâ Janwar-deenâ taî pilsfehtâ Sahrluh-i nabbaga Schihdu seewa sawâ istabâ, ar sihdamu behrniku pee kruhts, eekurrinata krahfsa preefchâ un eemigge. Ne zik ilgi, tad atskrehje winnas jauna meitina, kas arri wehl istabâ bija, un mohdinaaja winnu, faukdcma: »memme, memme, tawas drehbes eedeggahs!« Bet warr buht, ka winna schohs wahrdus ne fapratte, woi bija pagihbuse; jo meitai waijadseja winnu pahri reises taî patt uskratticht. Bet pa to starpi ugguns arri jau tik bija audsis, ka winna patte to pee meesahm nomannisa; uslehze ahtrumâ, sihdamu eemette gultâ, un nu, atsihdama, ka winna weena patte wairs ugguni ne warrescheht waldiht, isskrehje no istabas pahr fohr-uhu pee teem laubim, las tur dsihwosa, atdarrisa winnu durreis, un no Deewa vusses tohs luhdse, lai winnu glahbjoht, jo leesma winnu jau pa wissu meesu bija pahraehmuise. Tok schè — ak tawas zeetas firdis! — winna besdeewigus lammachanas wahrdus ween bürdeja, ar ko winnu bsinne prohjam. Nabbadsite dewahs atpakkat fehr-uhse, bet te wehjch ugguni wehl wairak uspuhete, taî ka leesma winna jau fittahs pahr galwu. Bet weens gohda wihrs, kas zittâ nammâ oħtrâ pufse eelas dsihwosa, scho nelaimi eeraudsejis, ahtri atskrehje, seewu sagrahbe, isnesse us eelas, nolikke rinsteinâ un aplehje ar uhdeni. Un luħl, kaut gan drehbes winnaa pee meesas drihs jau pa wissam bija nodeggusħas, un meesa breefmigi apswilluse, tatschu winnas dsihwiba wehl irr glahbta! Lai Deewa scheħligi ar sawu sveħħibu tam gohda-wiħram atmaka, un teem doktereem palibbs wahju seewu isahrsteht!

Is Schweizer semmes. Toggad tu kalnôs ikdeen jauna nelaime noteek jour to warrenu fneegu. 14tâ Janwar no wahrtijahs no kalna, tuwu pee taħs weetas, ko fuq Schahmuñi, posaul' leels fneegu kuppens-leijâ, masom żec-mam taifni wifnu, kur 7 liħds 8 mahjas stohweja, un ko pa wissam fatreeze un ais-beħre liħds ar wisseem eedsiħwotajeem. Oħtrâ deenâ tik isdewahs, 14 liħkus israfha aħra.

Rahdas lauſiſħanahs.

Diwi semneeli runna par sawu naudas krahjumu. Sakla plrmajs: woi es ne-esmu bauds baggataks, ne lā tu? Rab tu man weenu rubli no sawas naudas atħobbi,

tad man irr oħtruteek tik dauds, kā tew. Sakkha oħrajs: ta starpiba now tik leela. Dohd' tu man weenu rubli no fawwa padoħma, tad mums irr weenam tik pat, kā oħram.

Nu, ko juhs dohmajeet, zik bija pirmam un zik oħram? Kad pirmajs weenu rubli aħdohd, un oħrajs weenu rubli babbu, tad tas l-istaxxa diw i rubli starpibu. Bet schee diw i rubli liħdsina to starpibu, kas eefahkumā bija starp abbu wiħru naudas, un nu juhs redsat, ka schi starpiba ni leelaka ni masaka biżżejj, ne kā 2 rubli. Proħwiejha leħti atraddiseet, ka weenam bija 7, oħram 5 rubli; jo kad oħrajs weenu rubli aħdohd, un pirmajs weenu rubli babbu, tad oħram irr 4 rubli un pirmam 8 rubli, un tas irr riktig oħtruteek tik dauds. Bet kad pirmajs weenu rubli aħdohd, un oħrajs scho rubli pee fawas naudas peeleek flakt, tad abbeem irr tik pat, proħxi: katra 6 rubli. Bet tas now reħxinahts, bet atminneħts, un juhsu kohlmeisteris jums rahdihs, kā to buhs isrehkinaht.

Irr arri pulks taħdu lauisschanahs, kas tikkai par schutku isdohmata. Kas to ja reiħi wehrā neremm, tas paleek peewilts. Par proħwi: us jumta feħd astoni swiġbuti, un tu no scheem trihs ar flinti noschauni, zik swiġbuti tad wehl paleek us jumta? Bet taħdas lauisschanahs juhs poschi warrat isdohmatees; es jums ko usdohfschu, tas jau buhs drusku gruhtaks, un now schuckas leeta.

Pee kahda tilta dsiħwo nabbaga wiħrs, tas irr gauschi nofklumis par to, ka schim tik mañ naudas, un nejinn, ar ko jaunneddet sawu galwas-noudu makfaht. Peestahjahs pee winna wels, fazzidams; es tew gan warru palihdsejt, ja tew tas now par gruhti, taħdas reises pahr tiltu schurp un turp staigaht. Zeekahrt pahr to tiltu eesi, ta nauda, kas tawà makka, dixx-kohrejgi wairosees; par pateizibu tu ikreis pahr għajjis astonu gruschus uppē mettisti, un ta' tu jo proħjam darr, kamehr peħdigħi par baggatu fungu tikk.

To tu gan warri darriħt, dohmaja nabbaga wiħrs, jo pahr tiltu eet un aktal aċċejt, tas jau now ne kahds greħks, un ta' tuħlin saħże Staigaht pahr tiltu. Bet wels irr melkulis no eefahkuma; tapeħaż tam nabbaga wiħram bail palifke, woi arri ta' buhschoħ, ka wels bij leelijis. Bet schoreis wels sawu wahrdu turreja, un nabbaga wiħrs ta' liħds sawu peepildija. Bet trihs reises pahr tiltu għajjis um tħeschu reiħi toħs astonu gruschus qribbedams eemest uppē, nomannija, ka wels scho comehr peewiħlis; jo astonu grusch biċċa wiċċi winna naudas paleeks, un ta' wiċċi jaūr wella wilteem arri wehl to masumu biji paşaudejis, kas wiħna bijis, pirms wels wiħna willnoja. Nu sakki, zik naħħas tam nabbaga wiħram bija, kad wiċċi virmu reiħi pahr tiltu għajje?

Tè ko lauissitees! Es to kahdam puikam esmu usdewiś, lai isrehkina; tas leelija, ka essoħt wella lauisschanahs, bet għibbo tħalli luu koh, woi newarroħt atminneħt.

»Ja tam nabbaga wiħram buħtu biżżejji astonu grusch, — ta' puika fazzija, — tad ar weenu buħtu palizzis tik nabbags jeb tik baggats, kā eefahkumā bija; jo pahr tiltu għajjis wiċċi astonu gruschus wiċċeja, bet apakka kahnejha naħħas tam nabbaga wiħra it labbi buħtu peewiħlis, un fħis laikam weħl tagħġad pahr tiltu teżżetu, tapeħaż ka taħħas multi bijis, nemannidams, kā wels pahr wiċċa nelaini preezajahs. To es gan redsu, — ta' mans puika fazzija, — waixraf kā astonu grusch tam nabbaga wiħ-

ram arri naw bijuschi; jo no weena grashu wairak winsch pirmu reisi eijoht un ateijoht buhtu winnejis diwi, ohtru reisi tschetrus, treschu reisi astonus grashus, un ta ar to weenu paschu grashu, kas tam nabbaga wiham buhtu bijis pahri pahr astoneem grashem, winsch buhtu warrejis par kahdahm deenahm jo baggats tikt, ne ka tas Schihds, kas ne fenn nomirris Wahzsemme, ko wissas zeitungas leeli pahrleku baggatu bijuschu. A re, nu man prahtha schaujahs,zik naudas tam nabbaga wiham bijis! Ur weenu grashu wairak, ne ka astoni, winsch trihs reis schurp un turp eijoht septinus grashus winneja, tad laikam ar weenu grashu masak, ne ka astoni grashu, eelsch trim gahjumeem septinus grashus pamette; tam nabbaga wiham septini grashu bijuschi, ne masak un ne wairak.

Rikti teesa, ta es us puiku fazziyu, jo pee pirmas pahreeschanas tee septini grashu teek par tschetrpadsmi, un kad tas nabbaga wihrs no teem astonus grashus uppereemett, tad winnqm wehl atleek feschi grashu; no scheem winnam pee ohtras pahreeschanas teek divipadsmi grashu, un kad wels atkal sawus astonus grashus dabbujis, nabbaga wiham wehl paleek tschetri grashu. Pee treschas pahreeschanas no teem tschetreem grashem winnam teek astoni, un tiklihdsi winnam waijadseja, ar ko wellu nomafahrt.

Un ko mums buhs mahzitees no ta stahsta? Divi leetas, mihi lassitaji. Pirmâ kahrtâ, ka jums eelsch behdahm nebuhs palihgu mekleht pee wella darbeem; ne pee kahrschu spehleschanas, jo ko tu ar kahrschu spehleschanu winnejis, tas ka nahjis, ta aigahjis; arridsan ne pee wiltigas kuptschoschanas, jo blehdiba few paschais rikstes greesch; un arri ne pee saghschanas, jo eesagtas bittes nepadohsees, un weens netaisns kapeikis apehd dewindesmits un dewinus taisnus; bet jums buhs palihgu mekleht pee gohdiga darba, jo irr fazzihts: darboejetees, rahni dsjwoht un sawas paschias leetas darrigt, un ar sawahm paschahm rohkahm strahdaht, ta ka mehs jums effam pawchlejuschi. (1 Tess. 4, 11.)

Ohtra kahrtâ mums buhs mahzitees, ka mums buhs fargatees pee wiltigahm leestahm, jo irr fazzihts: peeluhkojeet, ka juhs apdohmigi staigajeet, ne ka neprahneeki, bet ka prahtha laudis (Ew. 5, 15). Bet tee, kas grubb baggati tapt, tee kriht kahrdinaschanâ un walga. (1 Tim. 6, 9.)

— amc —

Nepeewilketees, Deews neleekahs apsmeetees!

Buhs jau besmits gaddi, tad kahdâ zeemâ eelsch Wahzsemmes bija nikna lohpu, sprahgschan, un kam sprahgschu lohpu gipte kahdâ wahti peelippe, tas nomirre par masu brihdi; nebija ne kahda glahbschan.

Weenâ fessdeenâ, ne zik ilgi preeskha faules noreetechanas, kahds semneeks no ta zeema, besdeewigs zilweks, laukâ isbrauz, sawu seenu no plawas ewest. Paschu laiku pehrkons fahk graust no tahlenes; schis draudedams fakkumu pagell us debbest, turklaht Deewu saimodams un lohdedams.

Kas tas bija? winsch us reisi fazziyu us sawu kolpu, kas ar winnu brauze, un no waiga niknu muschu nodsinne, kas winnu taï paschâ ozzumirkli bij kohduft. Laikam nebija ne kas, winsch bailligs fazziyu, jo gan mannia, ta effoht muscha bijusi, kas us teem sprahgscheem lohpeem sehdusi, un kuras kohdums nahwigs bija. Jo

waigs winnam ustuhfke no muschias kohduma; bes jehga winsch pehz stundas atpaf-
kat nahze, un ohträ rihtä bija nomirris, kā kahds, ko ta Kunga rohka fittuſi.

Wehrâ leekams arri tas stahfts no ta semneeka, kam septini dehli, spriegti un
daili, bet wissi mehmi. Par to tehwam firds gauschi ehdehs, un winsch newarreja
sapraſt, kapehz Deewos scho pahr zitteem tehweem tik breesmigi peemetlejſis. Kahdu
reih wiſch ar faweeem mehmeem dehleem nahburgu apmekleja. Tehws behdigij ſtat-
tijahs us faweeem dehleem, kas weſſeli un ſweiki pee galda fehdeja, bet wissi mehmi.
Aſſorahm no waiga birſtoht, wiſch nöpuhſdamees nöpuhſehs: Ak Deewos! ar ko es
to eſmu nöpelnijs? — Nahburgs, to tehwu ſawrup pee mallas nehmis, fazzija: »Es
gan redsu, tu tik gauschi behdajees, ka tawī dehli mehmi; — bet man tas now
brihnuns. Woi wehl ſinni, kā tu puika buhdams putneem frohſtus iſlikki, un kā tu,
teem fapohſticeem mehli no kafla iſrahwiſ, tohs atkal polaidi? — Ak, tee putnini
gaisā, kas nu wairs newarreja Deewu teikt or fawahm dſeefminahm, tewi irr opfuhdſe-
juſchi, un tew nebuhs ne kaf no ſawu behrnu muttes to faldu tehwawahrdu dürdeht.«

Gan behdigas leetas, kadeh gan katrs kristigs zilweks warr apdohmigs palift;
bet kas comehr gribbetu fazzicht: Luhk, ta irr ta ſtrahpe par scho woi to grehku, ko tu
darijjs. Maħzaitees jel labbaki, ko muhsu Kungs Jesuſ Kristus par tohdeem fakka,
us kurreem Deewa rohka likkahs gruhti guſloht, un kā wiſch tohs pamahža, kas katru
nelaimi par Deewa foħdu turreja. No ta zilweka, kas akls peedſimmiſ, laſſam Jahn.
Ew. 9, 1—3: Un Jesuſ fezzen eedams zilweku erauduſia, kas jau nereduſiſ bij dſum-
miſ. Un winna mahzelli winnu waizaja fazzidami: Meilsteri, kurch irr grehkojiſ?
Woiſchis, woi winna wezzakee, ka tas irr peedſimmiſ nereduſiſ? Jesuſ atbildeja: nedſ
ſchis irr grehkojiſ, nedſ winna wezzakee; bet ka Deewa dorbi parahditohs pee winna.

Un ko tas Kungs fazzija par teem Galileereem, ko tas Neemeru ſemmes foħgiſ
Ponzius Pilatus Deewa nammā pee uppureschanas bij lizzis nokaut, un par teem
aſtonpadſmitem, kas no ta toħra na tuwu pee ta awota Siloa tifke noſiſti? To laſſam
Luhk. Ew. 13, 1—5 un es to weetū jums par pamahžiſchanu ſchē norakſiſchu:

»Bet tannī paſchā briħdi zitti otraddahs, tee winnam paſluddinaj a no teem Galileereem,
kurrū affini Pilatus bija fajauzis ar winnu uppureem. Un Jesuſ atbildeja
un us teem fazzija: woi juhs ſchleetat, ka ſchée Galileeri pahr wiſſeem Galileereem
irr biuſchi greħzineeki, topehz, ka tee to zeetufchi? Es jums faktu: ne; bet ja juhs
neatgreesiſeetees no greħkeem, tad arri juhs wiſſi tā pat tapfeet nomaitati. Jeb woi
juhs ſchleetat, ka tee aſtonpadſmits, us kurreem tas toħriſi eekſch Siloas kritte, un
tohs noſiſte, pahr wiſſeem zilwekeem, kas Jeruſalemē dħiwo, woirač irr noſeegu-
ſchees? Es jums faktu: ne; bet ja juhs no greħkeem neatgreesiſeetees, tad juhs
wiſſi tā pat tapfeet nomaitati.«

Tad nu tas paleek: Neſohdait, ka juhs ne toħpat foħditi. Bet arri tas paleek:
Nepeeviſſeetees, Deewos neleekahs apſmeetees, jo ko zilweks fehj, to paſchu tas arris-
dhan ptauſ!

— ame —

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s
pee № 7 un 8.

18 un 25 Februar 1843.

T a u n a s i n a .

Scheit, mihti Latweeschi, kas juhs ar preeku un firsnigu mihlestibu pee bishbelu-beedribahm darbojetees un to, or ko juhs pee tahn peepalihdseet, kā dahrgu fehflutai zerribā schjeet: lai dadsci un ehrfchki tiktu apmahkti zilwelkū firdis, un Kristus tizziba jo gaischaki nemtohs spihdeht un aplaimoht wissas cautas, kas dīhwo wirs semmes, scheit jums kahdu siaku warru dohd, ko ar preeku usnemfeet. Kad klausaitees: — Zeenigs un augsts leelkungs Lord Verley, kas pats augstakais preekschneeks wissu Ealenderu bishbelu-beedribas, Pruhfchu Lehnina irr grahmatu rakstijis, kurrā winsch ar firsnigu noscheloschanu Pruhfchu Lehnina tehwa mitschanu noschelos, kas weenu-mehr, kā tizzigs draugs Ealenderu bishbelu-beedribas bija parahdisees. — Pruhfchu Lehnina sch ar mihleem wahrdeem tam atbildeja tā: »Augsti zeenidams Ealenderu bishbelu-beedribu, kas par wissahm semmes tautahm sawu svehtigu darboschanu grībb isplatihi, es firsnigu pateizibu Ealenderu bishbelu-beedribas augsteem fungem faktu par wissau noscheloschanu, ar ko tee manna tehwa mitschanu noschelos, kā arri patteizibu par wissau labbahm wehleschanahm, un preezadamees preezajohs, ka tee dahrgā peeminaā glabba, ar ko tas Lehninsch, mans Deewa meerā dussedams tehws, peepalihdsejis, ka wairin wairotohs, un wisspahr tee Deewa svehti raksti isplati-tohs. — Peepalihdseht pee bishbelu-beedribas wairofchanas jau kā it dahrgu nowehleschanu manna tehwa zeenitu, kad es jau pats ne buhtu ar firds mihlestibu pee scha svehta darba darbojees, un preeks man irr leels, juhsu grahmatā raudsīht, kā tizzigi juhs man ustizzeet, ka pee bishbelu-beedribas darboschohs. — Tas wissu-schehligajs Deews lai deewabihjigu darboschanu rāhs bishbelu-beedribas weenu-mehr, svehtidams ar sawu wissbagatku svehtibu, apsvehti. — Sanssouci (lassi: Sanfussi) 25tā Oktober 1840tā gaddā.«

60.

Derrigas mahžibas par Zahsepa stahsteem.

Kā Zahseps sawu brahku tizzibu Egipces semmē paħrbaudijis.

(Stattees Latw. dr. paw. 1842 № 39 un 40; 41 un 42; 45 un 46; 47 un 48, un 1843 № 1 un 2; 3 un 4.)

Trescha un zettortā lappinā lassijam, kā Zahsepa brahli us oħtru laħgu us Egipces semmi nahkuschi, un ar kahdu paħrbaudischanu Zahseps sawus brahlus paħrbaudijis, teem, kad tee aktal us mahjamm atpakkat dwejhs, eelikdams wiċċu naudu eeksch maiseem eekschā. Piermas Mohsus grahmatas 44ta nodalla mums jo proħjam stahsta, kā Zahseps sawus brahlus jo wairak paħrbaudijis. To schodeen klahaks apżerrefsim, proħli:

Kà Jahseps sawu brahlu tizzibu Egip̄tes semmē pahrbaudijis.

Kad Jekaba dehli tahs dahuwanas, ko winnu tehws teem bija lihds dewis, bija Jahsepam skaidri nodewuschi, un Jahseps tohs bija iswaizajis pehz wiinnu tehwa, kā tam Kanaäna semmē klahjahs, un winsch tohs bija meelojis, un pee ta meelafta tam jaunakam brahlim Benjaminam peez fahrt tik dauds barribas dewis, ne kā teem zit-teem, tad Jahseps sawam namma-turretajam pawehleja, tohs atkal atlaift, teem eedoht barribu pa pilnam lihds, un jebkatram atkal naudu eelikt maifa wirfsgallâ. Turklaft winsch bija pawehlejis, tam masakam nō teem fwechnekeem ne ween to naudu, bet arridsan sawu sudraba bikkeli eelikt lihds eeksch maifa. Un tā arri notizke wiss. Bet mas ko tee wihrī, gaismix austoh, bija aigahjuschi, tē Jahseps sawam namma-usraugam pawehleja, teem wihsreem pakkal dsichtes un teem sahdibū pahrmest. Un kad tas namma-turretajis tohs bija panahzis un teem scho grehku pahrmettis, tad wiinni aishildinojahs un fazzija: kapehz mans kungs rāhdus wahrdus runna? Muhscham tawi kälvi scho dorbu ne darrihs! Un wiinni nodeewajahs, ka tas bikkeli pee winneem neswaid un apfohljahs: Lai tas paleek par wehrgu, pee ka to bikkeli atrohd. — Ak! tee ne sinnaja wiss, ar kahdu walgu tee poschi sawaldsinajahs, ta labb, kad tee samannija, kad tee skaidri redseja, kahdu bresmigu sohdu tee sewim bija uslifikuschi, un ka schis sohds us wezza Jekaba azzu spohschumtinu, us Benjaminu, to pastarizu, uskritte, tad tee ne sinnaja no behdahm, kur liktees, tad tee nehme un saplohsija sawas drehbes un brehze ar leelu brehkschanu.

Ta bija gruhta peemekleshana un stipra pahrbaudishana, ar ko Jahseps scheit sawus brahltus peemekleja. Gohds zilwakam irr leela manta. Gohds uskwerre seltu un sudrabu. Kad sagli man schodeen simteem laupa, zits pehz stunda laika man to mantu warr dubbulti un tscherkahrtigi atdoht, bet kas zittam gohdu irr laupijs, tas scho mantu ne warr wairs atdoht, kaut ir gribbesis. Jahseps tilween sawam namma-turretajam dewe sinnamu, ka tee fwechneeki bija sagli. Ir to ne warru fazzisht, jo tas namma-turretajis, lihds-sinnatajs buhdams no wissa, kas bija notizzees, jaw arridsan sinnaja, ka Jekaba dehli bija nenoseedfigi. Bet tā ne noteek wiss pee zitteem gohda-laupitajem. Kad tu effi krohgā, jeb effi us tirgu, jeb effi us kahdahm weesibahm, jeb effi eeksch mahjahn, kur wissa saime irr kohpā, tad tas wahrdi, ko tu isrunna, jaw ne paleek krohgā un tirgā un appalisch ta pajumta, kur tu sawu wallodu isrunna. Tawu wahrdi, tawus mellus, tas, kas to dürdejis, islaisch atkal zittam u. t. j. pr, tā ka weens wahrdi no kahda leelzetta eesahkuma lihds par juhrmolai weenā deenā aistekk prohjam, un ja gaddahs no newihschus kahdam pahr juheu brauki pahri, tas wahrdi eet lihds, un isfreen ihsā laikā simtahm juhdsehm.

Schis grehks: zittu aprunnaht, to aplam dauds pee mums atrohn. Neeku leetian isrunna posaule kā wissleelaku negantibū. — Peeleez zittam vřksttu klah, gaddisees, kas tewis isblaus par wissleelaku fleykawu; lai stahw brandwihsa glahse tilween us ta galba, pee ka tu seidi, gaddisees, ka tewis isblaus par tahdu dsehraju, kas jaw appalisch bentka irr gullejis. Runna, tehrse, ptulischke, klabrina, melschejahs, — bes ka mas buhtu wahrdi gallinsch pee wiinnu wallodas klah, kas buhtu pateefiba. — Labba flawa eet gausi. Da kam labbu sawu zelst, buhs tuhdat kahds klah, kas

wahrdus mettihs prettim. Bet launa flawa eet un sreen ar spahrneem. Sakk no kahda zilweca ko fliktu, un ikkates peeletek jo watrak launu klah. Wissi to gan ne darra kahdas eenaidibas, kahdas atreebschanas deht; ta leelaka dalka to darra, ne apdohmadami, ko tee darra. Bet nu zilwekam bes apdohma ne buhs itt ne neeka darriht. De mutti ne buhs bes apdohma palaist wallam, jo tas Kungs Jesus mahza, ka no jebkurre wahrdya gallina Deews no mums atbildeschau prassihis. Ta labb to ne darri wiss, kristihs zilweks! Ne aprunna wiss sawu tuwaku. Ne sakk wiss: woi tad es to esmu isdohmajis? Woi es to niknu flawu zellu, woi es esmu tahs niknas flawas zehlejs bijis? Tas un tas man stahstiha. Un kad winsch wehl to buhtu fleppeni darrjis, tur jaw bija tik paaul dauds leezineeki klah, kas wissi to dsirdeja. Ko wissi sinn un wissi fakt, ka labb tad man to ne buhs runnah? — Ne aibildinajees ar zittu lauschu grehkeem. Ja tew gadditohs kahdā deenesti buht, kur leela faime irr un wissa faime sohg, woi tu ar winnu tad saghi lihds? Woi tad muhschiga un laiziga teefsa to aibildischau peenems: ta jaw wissi darra! Woi to peenems, ja fazisti: neba es esmu tahs sahdsibas zehlejs? Woi tad es tohs zittus us sagschau pasfubbi-naju? Winni jawmanni mahzahs wirsu un man mahzija launi darrift, ne es winnus! — Woi tahdu aibildinachau peenems? Leescham ne! Ta pat arri pee launahm wallodahm irr. Un kad wiss pagasts kahdam zilwekam zell launu un fliktu flawu, tad ne buhs teem zitteem runnah pakk, ja to grehku, ko zittam pahmetti, pats ne effi redsejis ar sawu azzi, un dsirdejis ar sawu ausi. Ta irr mulka un nefaprattiga behrna walloda, ja dasch grehzineeks, kad tam grehku pahmet, ta fakt: Woi tad es esmu pirmajs jeb woi es buhschu heidsamajs? Woi tad mannis par tik fliktu eeragat? Tad jaw dauds wehl irr fliktaki un launkaki par mannim! Es faktu: tahda walloda, kur ar zittu lauschu grehkeem aibildinajahs, irr mulka walloda. Sinnams, ja gadditohs, ka pee kahda pagasta wiss pagasts buhtu derschanai un sahdsibai un slimkumam padewees, tad ta pagasta kungs, jeb ta muischas waldischana wissus ne padjihs, ta lobb ka tee muischas lauki paliku bes strahdnekeem. Tad nu pee laizigas waldischanas schi gudriba gan warr brihscham isdohtees, ka taws grehks pahret ne sohdihes, ta labb ka wiss pagasts, ka dauds ar tewim grehko lihds, bet sanemmeet prahru un saproschanu kohpā: woi tad pee Deewa arri ta buhs? — Pee laizigas waldischanas warr notiktees, ka winna, bihdamees no grehzineeki spehka, atraujahs no sohdishanas. Nemsim ta: ja kahds mescha fargs redsehs, ka meschā lihds 50 wihrus malku sagschau fabroukuschi, tad winsch weens pats ar sawu paligu ne usdrisksstehs un ne cedrohstchinatees, ar winna zirreem karrotees. Bet woi tad Deewu arri kahds zilweks eebaidihs? Apdohma labbi — woi tu vihschliti Deewu eebaidihs? woi winnam paliks bail no tewim? Woi, kad wissa paauli prett to Kungu zeltohs, Deews ta labb no sawa wahrdya atrausees, woi winsch tad paliks wairak lehnigs prett to grehzineeki? Woi tad Deewam peetruehst fullaini, ir wissi paauli peewarreht? Waraus, — ne tas, kas Zahsepa laikds dsihwoja, bet zits Egiptes Lehnsch, — Waraus bija tahds warrens wihrs, ka winsch fazija: kas man par to Kungu? Tad Deews ne nosuhltja engetus no debbesim, tam mutti aibahst. Deewam bija kalpi un fullaini deesgan semmes wirsu, ar ko to brammani pahemahziht. Deews suhtija tik dauds

uttes un warbes pahr wissu Egiptes semmi, ka Waraüm bail palikke un winsch atrah-wahs no sawas zeetsirdibas. Redsi nu: uts un warde peewarre tahdu leelmutti; ne wehl, kad Deews suhtih satus engelus, taus niknas sahles no tahn labbahm atschkirt nohst, un tohs ahshus no tahn awim! tahdam leelmuttim buhs kaunâ japelek! Deewu jaw wissu pasaule ne peewarrehs! Tas Kungs, kas weenu wahrdi runnadams wissu pasauli raddija, tas arridsan, weenu wahrdi runnadams, wissu pasauli warr samaitaht. Deews to ahrigu zilweku ne eerauga. Deewam tik pat weegli, ne iskaitamu karraspheku pagahst pee semmes, ka winsch to sihku sahliti pee semmes peespesch. Woi tad nu mas sapraschanas pee tam klahrt irr, ja tu ta labb drohsch esfi kahdu grehku darricht, ka dauds ar tewim lihds grehko? Deews jaw no zitta un ohtra, tresha tawus grehkus ne prassih, bet winsch jaw tohs prassih no tewi pascha. Kad nu — lai arri gan drihs wissi ta darram, ka runnajam pakat, ko zitti runna, tad tak to darricht irr un paleek grehks muhschigi, prohti: no kahda zilweka ko taunu teilt un stahstiht, ja to taunu skaidri ne sinnam, ja paschi ne effam leezineeki bishuschi.

Warr buht, dascham prahat schausees, scho grehku, ko taggad zitteem te pahremetu, arri sawam mahzitajam pahrmest. Scho mahzibu raksticais, arri mahzitajs buhdams, sakka turklaht pahr few paschu: Es ne leedsohs, ka arri es appaksch schi grehku esmu bijis un Deewam schehl arri, warr buht, appaksch ta pascha palikschu. Dasch arri jan skaidri man azzis fazzijis: juhs, mahzitajs, neekus peenemmeet; kad jums zits ko sakka, juhs to tuhdat tizzeet un klauseet. — Un no kam to sihme? — To sihmeju, sakka dasch no juhsu isgahjuschas svechtdeenas spreddika. Zitti pahrnahje mahjas, un man isteize ta un ca, un wissi no prattuschi, ka tee wahrdi bja us man-nim likti. Jeb es skaidri no prattu no teem wahrdeem, ko juhs fazzijat, ka juhs us mannim tohs wahrdus bijat nodohmajuschi. — Ko juhs dohmajat, draugi, ja tu brauktu pa zellu un tewim buhtu pelleki swahrki muggurâ un zits, tawu wahrdi ne sinnadams, tewim usblkautu wirsu: klausees, tu ar teem silleem swahrkeem; juhs, warr buht, us pirmu faukschani apstahtohs, dohmadams, tik jaw winsch sawu faukschani us mannim sihme! Bet kad juhs pehz akkeratees un atraddiseet: man sille swahrki naw, tad tak braukti tahlaku, sinnadams: es tas ne esmu, ko fauz. Ta patte arri schinni leetcâ. Ja es aprahju dsehreju un tu ne dserri, ka to warri us sewim sihmeht? Jeb ja es aprahju sagli, un tu ne sohgi, ka to wahrdi warri fazzijat jeb dohmaht no sewim runnatu? Bet atkal dasch, warr buht, dohma: Kad man ne buhs to wahrdi us sewi sihmeht, kam tad mas wissu waisjaga? Kam sehku feht, kas ne buht ne warr weetu atrast? Redsat, ta gan warr rastees ar labbibas sehku. Warr rastees pahr juhru braukt. Ja nu kahds pahr juhras uhdeneem sehku kaijitu, lai aug, tad tas buhtu neprahstiga zilweka darbs. Bet ar to wahrdi, ko es sehju, irr sawadi. Ne weens grehks ne teek no mahzitaja svehtâ weetâ aprahts, ko ne warretu weens un ohtrs us sewi sihmeht. Un ja arri schodeen ne weenam tas wahrds ne peekricht, tad tak warr deena usnohkt, kur winsch us jebkurreu no mums sihmesahs. Dasch naw sadjis un ne irr palschu leezibu dewis, ta labb, ka winsch naw tahn kahrdinaschanâ bijis, kas to ar makti buhtu kahedinajusi sagt un palschu leezibu doht. Ja nu kahds

sinn, kahdu sohdu Deews sageem un palscheem leezineekeem usleek, tad winsch pee sawa Deewa turredamees, weegloki kahedinaschanahm turresees prettim. Ta labb mahzitajam wiss grehks un wiss kaunums ja-aprahi, ja tas arri schodeen draudse pa wissam ne buhtu, lai tas arri muhschigi ne rakhda.

Ta to basnizâ fazzitu wahrdu us fewim sîhmeji, tad prohtams, ka arri pats effi pee wainas. Tad ne kurni prett sawu mahzitaju, bet pateis sawam Deewam, kas tew ausis dewis dsirdeht, un prahru dewis samannih, un tahdu mahzitaju dewis, kas ne usluhkodams to ahriku zilweku, tewim staidru pateesibu fakka. — Redsat scheit, zik drohschi Zehkaba dehli irr, kad tohs par sageem dsenn. Winni irr drohschi, ta labb ka tee staidri apsinnahs, to grehku ne darrisuchi. Winni ne baitojahs wiss, kad tohs par sageem dsenn. Un ja stahw rakstihes: tee pahryplehse sawas drehbes, tad tas gan ne notiske ta wahrda labbad, ko winneem fazzija, bet ta wahrda labbad, ko tee paschi fazzija: prohti: lai paleek tas tam Lehninam par wehrgu, pee ka to sudraba bikkeli acrohn.

Scheit wehl peeminneschu, dasch fazzihes: labbt, ja tee melli par labbu iseet; bet ja kahdu faimneeku pee kungeem apmello un to ittin par nepateest no mahjahm ismett; ja kahdu deeneska zilweku par nepateest apmello un tam mehnescheem starp sageem un leeleem grehzinekeem irr jahsch zeetumâ, woi to warr nest ar labbu prahru? Woi tam, kad no zeetuma isnahks, tad dasch ne pahrmettihs: ko no tayda putna runnahnt, tas jaw zeetumâ arri irr bijis! — Kà tad ne buhs drahnas faplehst, ka tad ne buhs brehst un raudaht par to kaunu pafauli un teem nikneem zilwekeem! Ne! lassis tajs mihijs, ja mums no zilwekeem usnahk pahri-dartischana zaur winnu niknu mehli, tad mums ne buhs mattus plehstees, tad mums peenahkfees ta darricht, ka Juda darija. Juda ne brehze wiss par to niknu pafauli; winsch ar lahdeschanu ne nolahdeja to, kas to sudraba bikkeli bija Benjamina maiša eelizzis, winsch turprettim fazzija ta: Deews irr sawu kalpu noseegunu atraddis. Winsch to likstu, tahs behdas, kas tam, usnahje, eeraudsja, ka no Deewa pahr fewim fuhtitas behdas, un winsch atsinne, ka winsch schihs behdas bija dabbujis no ta Kunga.

Dasch breh, ka winnu schenne un lemno par dsehreju, sagli, mehlnessi, un winsch to grehku irr teesham darrjis. Winsch breh par to besdeewigu pafauli, winsch leelahs ar sawu mutti, tohs, kas to wallodu islaidusch, pee teefahm usdoht, lai tohs pahrmahza. Winsch eet pa septinahm basnizahm un dohd us fwezzehm un leek Deewam pawehletees. Kas to darra, tas darra neprahiti. Jo pafauli mutti ne warri aibahst. Jo wairak ugguni uskurr, jo wairak degg; jo stipri blaust, kur atbalss-gad-dijusees, jo stipri atskannehs. Mellus ar melleem irr gruhti peewarreht, bet mellus peewarreht ar pateesibu, ta irr isdarrama leeta. Turrees gohdigi, ne dohd' aprehzib, tad pehj ta nikna flawa apstahfees un rawi aprunnataji paliks kauna. Bet jo tu taisnooses, jo wairak ta pafauls nikna mehle tewim tad uskrictihs wirsu. Un ja tu schodeen to grehku ne effi darrjis, ko tu zitteem pahrmett, tad atkerrees, woi tu ne effi tik un tik gaddus atpakkal ta darrjis. Schodeen tewis itt par nepateest apmello — woi zits par tewim ta patt naw brehj, ka tu brehj? Schodeen zits tewi nejauk peekrahpis — woi tu sawâ laiskâ to arri zitteem ne effi darrjis? Schodeen zits tewim

neganti pehz neeka leetinas atreebees — woi tu pats ta arri zittam sawâ laikâ ne effi darrjis? Deewu mehs ne peewarresim. Dabbefs un semme suddihs, Deewa wahrds ne suddihs. Deewa wahrds mahza: ar kahdu meheu juhs zitteem mehrojat, ar to paschu meheu jums mehrohs prettim. Un schis Deewa wahrds, kâ wiss Deewa wahrds, irr taifniba un pateesiba; ta noteekahs pee labbeem, ta pee launeem darbeem. Darri zittam labbu, un Deews tewim to atmaksahs; darri zittam taunu, darri tam pahri un Deews tewim to atreebs. Kam ozzis irr redseht un kam prahs irr samanniht, tas to dabbohn peedshwoht, tik labb pee sewim, kâ pee zitteem ikdeenas. Tad nu, ja tew nikna pasaule, melschiga mehle usmahzahs wirfû, tad gaudi paligu no Deewa. Skattees us debbesim, woi tew arri naw jafakka, kâ Juda fazzijs: Deews irr mannu noseegumu atraddis. Mans grehks, manni melli, manna pahri-darrischana to reis man gan par labbu isgahje, bet nu tas Rungs wedd wissu pee gaifmas un atbilde-schamu no mannim prassa. Un ja tu atgahdajees, ka ta rihkste, ar ko ta pasaule tewis-schausta, ka scho rihksti tu pats sewim effi sagahdajees no Deewa taifnibas, tad atgreesees firsnigi pee ta Kunga, ta kâ Juda to darrisa. Ja tawi paschi darbi prett tewi brehz, kâ tad pasaulei pee tam buhs klussu zeest? Juda gan ne bija pats pirmajs, kas islaide to negantigu wahrdi: Nokaußum sawu brahli! Winsch turprettim mahzija: Iai Zahsepa affinis labbak' ne isleij, Iai labbak' to pahrdohd Ismaeliteru kuptscheem; Juda firds gan ne bija ittin pa wissam istukschota no brahlu mihlestibas, bet tak arri winsch bija diki eefsch taunuma pagrimmis. Juda tak to warreja nest par sawu firdi, redseht, kâ wezzajs Jehkabs mahjâs brehze pehz sawa Zahsepina, kâd tam coh ar ahshu affinim aptraipitus swahrkus parahdiha. — Bet kur tad taggad Juda zeeta firds irr palikku? Mehs redsam, wissa winna firds trihz un drebb un baikoahs, waid un brehz ne par sawu, bet par Benjaminina nestundu un nelaimi. Af mans kungs! — ta Juda Zahsepam fakka, — af mans kungs! Iai taws kalps luhdsams kahdu wahrdi preesch manna lunga aufim runna, un ne apfaistees par tawu kalpu, jo tu effi tik augsts, kâ Warauß. Un Juda sahkt no pirmgalla stahstihc, kâ wiss irr notizzees; ka winsch irr galwojis to puifenu mahjâs pahrwest. Winsch luhdsahs Zahsepu: Paturri mannis labbak' par wehrgu; es ne warru us mahjahm eet bes ta puifsha. Jo manna tehwa dwehsele peelihp ta puifsha dwehselei, un tas notiks, kâd tas to puist ne redsehs klahf effam, tad tas nomirs, un tawi kalpi noweddihs tawa kalpa, manna tehwa fir-mus mattus ar firdehsteem kappâ!

Ja papreekschu Judasfu effam eenihdejusch, ja winnu eraudsiham par siltu un taunu zilweku, ja winnu dsinnam par slepkawu, tad lai muhsu firds schodeen us to nesfahs, tam peedoht wissu. Redsat,zik firsnigi winsch irr atgreesees pee Deewa, kahds sawads zilweks winsch taggad irr palizzis; redsat, zik stipra taggad winna brahlu mihlestiba irr; kahds labfirdigs, kahds gohdigs, kahds paklausigs dehls winsch taggad sawam tehwam Jehkabam irr. Rubens Jehkabam bija galwojis, Benjamininu pahrwest, fazzidams: ja es winnu, prohti: Benjaminu, mahjâs ne pahrweddu, tad atreebees pee manneem diwi dehleem. To Juda ne bija fazzijis. Rubens zeesch klussu, ne fakka ne neeka, bet Juda firds pahrpluhst no behdahm, sawam mihtam tehwam nasi firdi eegruhst eefschâ!

Mihlajs lassitajs, kad mums pahri noteek no zilwekeem, ja muhs peewill, ja mums atrauj apfohlitu wahrdu, ja muhs apnello, ja mums taunu flawu zell, lai tad tik wissai ne brehzam par to niknu pasauli, par teem kauneem zilwekeem! Lai faktam turprettim, ka Juda sazzijsa: Deews ir mannu noseegumu atraddis. Lai to sohdu eeraugam pahr mums nahkuschu, ne no gitte, ka tik ween no ta Kunga. Jo jebkura pahri-darrischana dabohn atreebschanu no ta Kunga. — Zahseps bija zilweks, greh-zigs zilweks, un kad Juda tik wissai schehlosahs un suhdsejahs, tam apstahjahs wissas dußmas, un mittejahs wissa eenaidiba un winsch peedewe saweem brahleem. Warr buht, taws tehws un tawa mahte jaw duß kappenes eelschâ, un tu ne warri tahs behdas redseht, ko tawi grehki winneem, taweem wezzakeem irr barrijuschi. Bet mihska js zilweks, ja tawa tehwa un tawas mahtes dwehsele peelihp tawai dwehselei, ja tu effi deenahm un naktim winna firdi un winna prahcâ, tad irr wehl zits, kas temis wairak mihslo, ne ka taws tehws un tawa mahte. Taws Kungs Jesus temis wairak mihslo. Deews, taws Kungs, faktka: kad arri mahte warretu peemirst sawu weenpeedsumuschu dehlu, tad comehr es temis ne peemirsschu. Man ne patihk ta grehzineeka nahwe, bet tas man patihk, ka tas grehzineeks astahjahs no kauna. Taws Kungs Jesus faktka: woi tad kahds gans wehl warr leelaku mihlestibu parahdiht, ne ka kad winsch dohd sawu dsihwibu par rahm awim. Taws Kungs Jesus faktka: tas irr jums par labbu, ka es no-eemu pee sawa un pee juhsu Tehwa. Juda to ne warreja nest, eeraudsicht, ka winna tehwa firmeem matteem ar firdehsteem kappâ japawadda, un tu — tu grehzineeks, to warri nest, tawu Jesus redseht temis labbad tik gruhti zeescham! Tu warri eeraudsicht winna nobahluschu waigu, tu warri eeraudsicht to chrlschku krohni us winna galwu, tu warri redseht tahs affinis tekkam no paschas firdsweetinas, tu warri dsirdeht to balsi; man slahpst, man slahyst! un tu par to wissu ne raugi un pehdta wissa ne prassi? Juda apfohlija sawam tehram: es mahjas ne nahfschu, ja es Benjaminu ne weddu lihds — un tu, woi tu ta patt ne effi apfohlidees apfohljees sawam Jesum. Kad tu nahji pee svehta Deewa galda, woi tu ne effi apfohlideams apfohljees: es dsert wairs ne dserfchu, es sagt wairs ne sagfchu; es eenaidâ wairs ne dsihwochchu, — un tu tak peedserrees, tak sohgî, tak dsihwo eelsch lemmoschanahs un bahrschanahs — ka tad tu to warri nest par sawu firdi? — Woi tu to ne tizzi: Jesus dwehsele peelihp tawai paschâ dwehselei? Ka? woi winsch temis ne klausfa, taws Jesus? Woi winsch ne palihds tew behdas nest un gruhtibas zeest? Ja tu eefaujees: ak Jesu! Jesu! Woi winsch temis ne dsird? Woi winsch tew ne eedohd weeglaku firdi? Woi winsch temis ne apmeerina, woi winsch temis ne eedrohchina, woi winsch temis ne eespehzina un ne eepreezina? Woi winsch tew ne dohd sawas paschas meesas un sawas paschas affinis? Un tu ehd winna maißi, tu baudi winna affinis, un tu winna minn ar kahjahn! Tu paleez eelsch saweem tihsheem grehkeem! Kad Deews temis peemekle, kad winsch tew uslaisch niknus kaudis wirfu, tad tu ne fakti: Deews mannu noseegumu atraddis, tad tu ne eij klah tew fava Debbesutehwa, tad tu ne mettees us saweem zelleem, tad tu ne fakti: Ak mans Kungs un mans Deews! Lai taws kalps kahdu wahrdu preefsch tewim runna; es ne esmu zeenigs, ka tu mannis klaus, bet tawa mihsla weenpeedsumuscha dehla labbad, manna firdsmihla pe-

sticaja labbad, ne eis sohdâ ar mannis nabbagu grehzineku! Es sinnu Jesum par mannim sîrds sahp. Peedohd' mannim manus grehkus un parradus! Es ne warru winna waigu redseht; es ne warru to iszeest redseht, zilc winnam gruhti mannis labbad! — Sakkî tâ, grehzineeks, ne ween ar muttes plahpaschanu, bet sakkî schohs wahrdu no wissas sîrds, no wissas dwehseles, no wissa spehka un no wissa prahtha, — un kad Deewes, grehzineeks buhdams, saweem brahleem peedewe, jeek wairdik tad Deewes, fwehts buhdams, tewim peedoehs! Tîk teesham, kâ manna dwehsele dsîhwo, wîsch tewim peedoehs! — Grehzineeks, tu jaro ne effi tîk dsîlli grimmis, kâ Juda un winna brahli bija grimmuschi. Tewim jau irr weeglaki, no grehku bedres ischautees ahrâ. Sanemm tad nu wissu spehku kohpâ un atgreeses pee sawa Deesma. Jesus dwehsele peelihp tawai dwehselei. Ne darri winnam tahs sahpes, ka tu sawu apsohlitu wahrdu pahrkavjs. Apsohlees schodeen, lai sakkâ jebkatrs paklussu pee sewim: Mahzitajs, Deewa kalps, es jums apsohlidams apsohlohs, pee Deewa atgreesees, es gribbu uskohpt scho Deewa nammu, es winna gribbu mihloht, es gribbu klausht juhsu wahrdu, es gribbu wissu peenemt, ko juhs mahzeet.

Laffitajs, moi tew speeschahs kahda assarina no paslehytas sîrds kambaroom ahrâ? Woi tawa sîrds irr eekahrusees no mihestibas us Deewu, sawu Debbehu-tehwu? Nu tad usschlikrej sawu dseesmu grahmatinu un nodseed to dseesmu: ak! schlikstaajs Deewa jehrinsch, wiss affinains notraipihcts u. t. j. pr. — dseedi scho dseesminu, un ta Kunga engeli ushems tawu balsi, un debbesis atskannehs dseesma, kas tâ skann:

Klauf, kas tîk loht' pehz mannis waida! Woi, Zlan, tu? tu gruhdenis? Ko tu tê stahsti, dsîrd' es wiss, Es reds, ka tew ta pasaule baida: Es nahkdams nahku, tew istaut, Ar debbesis preeku tew apkeaut. Amen. **W. P.**

Woi us pasaules mantahm, woi us Deewu buhs behdâs zerreht?

Meld. Ta pestishana vee mums naht.

1. Us augschu, Tehws, mehs sattamees, Kad truhkst mums palihdsiba; Us winneem kalneem zellamees, Kur nahks mums schehlasiba. Tad atmennam: tew peederr wiss, Ar wissu, ko tu raddijis; Mums ne peederr ne neeka!

2. Woi daschu mantas pilniba Gan ihsti warr aplaimoht? Daschs baggats sawâ gresniba Sahk Deewa spehku saimoht; Wissch sakkâ: Kas irr Deewes, tas Kungs? Ta manta irr mans patwehrums! Darr' spihki radditajam.

3. Bet kad nu frusta-leetus liht, Sîrds speesta behdâs kaujahs, Redj, kâ tam patwehrums isnihkst; Tukchs zerrivas, — faraujahs; Ar nopyuhahm wissch nu saproht, Ra manta ne spehj preeku doht. Nu laiks tam Deewu mekleht!

4. Kaut Deewes tu man pasargatu, Ra lepnis sawu prahtha, Tew saimodams, ne atrautu,

Un tohs ue preezinatu, Kas behdâs raud; jo pawehli Tu, pestitajs; kas atstahli, Leem assaras noslauzht.

5. Tehws, daschfahrt man pahrbaudidams Zaur behdahm gribbi jautaht, Woi man taws zelsch irr atrohdams, Woi ne peeluhstu, statigahit To schaurn zellu drohshibâ, Kas aiss wedd tawâ walstabâ, kâ tu man effi sohlijs.

6. Tapehz pee tew irr ja-turrah! Kad behdâs juhtam klahstu, Us to aissweeney ja-laujahs: Wissch mihligs sawu prahtha Gribb doht mums behdâs pahrbaudih, Ar preeku saul' muhs apspihdeht; Tam nahkahs, pahr mums waldiht.

7. Kad pasaule's behdâs nobeidis, Us augschu no-eet steigschu, — Kur zerribâ mans dsîhwollis! — Tad pilnam, Tehws, tem teikschu, Kur swetheetm tawa saule spihd. Dohd' sagaidiht to jauku brihd! Palihds' man, pee tew no-eet. 48.